

10/38

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.
Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj. 20, botiga. || PREU DE SUSCRIPCIO. Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50. Cuba y Puerto-Rico 2.—Estranger, 2'50.

PRO PATRIA

A tempestat s' extenia per sobre 'l cap del govern y de lo que 'l govern representa, prenyada d' electricitat. Se veyá brillar lo llamp de la indignació, bramulava 'l tró de la irritació pública... y bastava de moment pera conjurar la tempesta una victoria, l' alcansada per la columna del Sr. García Navarro.

una victoria parcial, com totas las que Cuba 's conseguixen, que no resolt res en definitiva, com no resolten res totas las que s' alcansan: una victoria, en fi, que no serveix mes de moment, que pera descarregar l' electri-

cat de l' atmósfera, evitant que la tempestat desboti y ho arrasi tot.

Van desviarse las amenassadoras corrents del pessimisme; pero las causas que las originan subsisteixen sempre del igual modo.

Perque las correrías dels mambissos continuan després de la victoria alcansada, lo mateix que avants, y ab ellas las devastacions, los incendis y tots los actes de salvatjisme propis dels vándalos de la manigua. Los vehins dels pobles subjectes á tals atropellos corren á refugiarse á las capitals, horripilats per lo que han vist y plens demiseria per lo que han perdut. Es precis aténdrels, alimentarlos quan menys, per evitar que á impuls de la desesperació se 'n vajan á oferir los seus serveys als mateixos que causan la seva ruina. S' apelará, de moment, per mantenirlos, á las suscripciones públicas y als recursos que pugan arbitrar los Ajuntaments y las Di-

putacions, y allá ahont no s' arribi per aquests medis,vo luntaris, haurá de arribarhi l' Estat, tenint ab tal motíu un augment considerable els gastos de la guerra.

Tot aixó vol dir que 'l plan satánich dels insurrectes va cumplintse á despit de tot.

No tenen forsa pera sostenir combats ab las tropas espanyolas cara á cara; pero 'ls sobra habilitat per refugirlos, sense retrocedir en las sevas devastadoras correrías. Arruinan á l' isla ab la major sanch freda. Sembran al seu pas l' espant y la miseria. Aixó volian fer y aixó es lo que realisan. Será si volen un plan de campanya salvatge; pero es un plan.

En cambi gen qué 's coneixen los resultats del que pugan haver concebut els que per la part nostra dirigeixen la campanya?

Se 'ls hi ha donat tot lo que han volgut: homes, di-

MISERIAS Y GLORIAS

Diu que al govern li faltan diners per socorre al desgraciats héroes de Cuba.

Pero en cambi n' hi sobran per fer bishes y cardenals.

ners, llibertat d'acció, apoyo, y no obstant, com mes anem, menos volém.

Aixó es lo que alarma y disgusta al país. Perque tots aquests sacrificis s' exigiren ab la promesa formal de ofegar la insurrecció dintre de un plasso breu y d' evitar que prengué el desarrollo y tingués la duració de l' altra vegada. Se digué:—Fem un esforç tot de un cop, y guanyarem temps y evitarem las funestas conseqüències de una guerra llarga, interminable.

Y la guerra llarga no s' ha evitat; tant es aixís que l' final de la qu' está entaulada no s' preveu ni pot calcularse.

No falta qui presum que ha de acabar per consunció. No guanyarán may los insurrectes—dihem—mentres a Espanya li quedi una gota de sanch y un céntim de crédito. Pero l' insurrectes, si no hi ha qui l' busqui las pessigollas ab mes activitat y energia que fins ara, podrán dir de igual manera:—Tampoch nosaltres desistirem, mentres ens quedi un misto pera calar foch a las plantacions y als ingenis.

Lo porvenir no pot ser, donchs, mes consolador y admirable.

* *

L' altra guerra comparada ab aquesta era inmensament mes barata. Llavors se gastava apenas en una senmana, lo que avuy se gasta en un dia. Y mentres avuy als 150,000 homes que tenim a Cuba apenas se l' veu treballar, en la guerra anterior un grapat de valents se batían cada dia, anant a buscar al enemich en los seus mes recóndits amagatalls de la selva. Llavors no s' atreviren may los mambissos a invadir com ara las provincias de Matanzas, Habana y Pinar del Rio: llavors no posaren may los peus en uns terrenos per ells tan perillosos, y que avuy trepitjan y assolan en totas direcciones durant senmanas y mesos enters, sense tenir mes que algun que altre encontre may decisiu, sempre mitj a las rellisquentas.

No argüeix lo que passa una falta de inteligencia y sobre tot d' energia en la direcció de la campanya?

Ja, al enforar, se feu lo pa geperut de la guerra pacífica, de la benevolencia sistemática ab los enemichs de la integritat de la patria. La guayaba que se l' brindá s' ha tornat veneno per nosaltres. Perque encare avuy se discuteix sobre si es prudent cambiár de táctica radicalment, y sobre si es possible que l' mateix home que volia reduhir la insurrecció ab unas quantas magarrufas, pugua rendirla, ofegantla en la seva propia sanch.

—Va ser un error—confessan—l' haver enviat al general Martinez Campos a Cuba, al estallar la guerra; y avuy seria un error mes gran encare treureli l' mando de las tropas, per ser ell l' únich prestigi que li queda a la restauració.

Per aixó ni ell dimiteix davant de aquest enemich que te l' audacia de detenirli impunement l' trens a tres kilòmetros de l' Habana, ni l' govern conservador s' atreueix a rellevarlo, porque mira al séu entorn y no troba una personalitat dotada de condicions bastants pera substituirlo.

Estém, donchs, condemnats, a impotencia, y a desesperació perpétua.

* *

La realitat no pot ser mes trista. Pero hem de confessar, y no ns cansarem de repetirho, que tot lo que passa emana de una sola y única causa.

La restauració ha enervat al país: la restauració ha sigut completament estéril per la patria espanyola. No ha produhit fins ara un sol impuls generós; no ha engendrat un sol ideal que despertí l' esperit púbich; no ha donat al govern, ni al exercit un sol home de talla, capás de significar ab sas condicions de inteligencia y de carácter las aspiracions de la rassa espanyola.

Per tot no s' veu mes que rebaixament, decadencia, decrepitud, escepticisme, corrupció, miseria y ruina.

Se diu comunment que l' actual estat de cosas se sosté porque no s' véu res mes ab que substituirho. Y aquest círcul viciós en qu' estém tancats, se va extrenyent de dia en dia, y amenassa ofegarnos. Ja casi ni respirem, quan lo país diu:—Darrera d' aixó no hi ha res mes.

Trist exemple de miopia!... Darrera d' aixó hi ha la patria, y aquesta es immortal.

Pot venir de moment el caos; pero de la fosca n surt la llum; y en lo foch se purifican los metalls preciosos.

Depurem l' or del patriotisme de totas las sévas escorias: femho aixís costi lo que costi; y Espanya, avuy tan deprimida, tornarà a ser la nació admirada del mon enter.

P. K.

LA MANIFESTACIO DEL DIUMENJE

Los periódichs diaris han contat ab tots sos pels y senyals lo que va ocorre en lo Teatro del Tivoli l' diumenje al demati, ab motiu de haver sigut sollicitat aquell local per dos distintas agrupacions republicanas, com a punt de reunió pera organizar la comitiva, que al igual que l'ls demás anys havia de dirigir-se a Sarriá a rendir un recort als valents voluntaris que sucumbiren en defensa de la legalitat republicana.

Pretenian los nacionals—y aixís ho havian anunciat—celebrar previament un meeting. Intentavan els de la unió revolucionaria realizar la manifestació sense necessitat de pronunciar discursos.

Y de aquí nasqueren diferencias tant per decidir lo que s' havia de fer, com per determinar quins dels correligionaris que allí s' trobavan estavan ab els de un grupo, y quins estavan ab els del altre.

¡Mesquinas diferencias sense substancia, fillas de un suicida afany de dividirho, de trinxarho tot, y posadas de relleu per las migradas miras del personalisme!...

¿Qué importava que hi hagués meeting ni que deixés de haver-hi? Una manifestació pacífica, al igual que un meeting no es per ventura un acte que s' realisa al amparo de la legalitat? ¿Ni a qué venia retreure en tals moments la estúpida diferenciación entre l'ls que volen l' adveniment de la República apelant a tots los medis, aixís los legals com los revolucionaris, y l'ls que proclaman sols los últims—sense posarlos en planta—y renuncian als primers, después de haverlos usat presentant la seva candidatura per quatre ó cinch districtes distints?

Si l'ls héroes de Sarriá, qual memoria tractava de honrar, s' hagnessin entretingut en aquests tiquis-miquis, de segur que no s' haurian batut ab la valentia ab que ho verificaren, salvant ja que no las instituciones democráticas, l' honra de la bandera republicana, ab lo sacrifici de la seva existencia.

* *

Afortunadament, después de aquestas discrepancias, que no voldriam veure donar may mes en espectacle als nostres enemichs, y gracias als bons oficis de alguns dignes correligionaris, entre ells lo Xich de la Barraqueta, que ab tanta intrepidesa dirigí l' acció de Sarriá, las dos comitivas se reuniren en una sola, y l' acte s' portá a efecte ab tota solemnitat, recorrent la manifestació la llarga distancia que separa Barcelona del cementiri de aquell poble, y engrossantse durant lo tránsito ab milers de correligionaris.

Sempre l' poble de Barcelona y de las poblacions vehinas respondrá a totas las demostracions en que apareguin units los elements que aspiran a la implantació de la República; aixís com també es segur que s' apartará ab apatia y disgust, dels que apelant a tota mena de pretextos, treballan sols per introhir en las nostras filas la divisió, l' desconcert y la discordia.

Gracias a aquesta dolorosa falta de unitat, gracias a aquest immoderat afany de crear diferenciaciones, que las mes de las vegadas no tenen altre objecte que conservar jefaturas ridiculas y predominis mal fundats, hem perdut fa temps la forsa efectiva y l' prestigi en l' opinió pública qu' eran l' orgull de aquest tros de terra essencialment republicana.

Y aixís Barcelona y l'ls pobles del Plá sofreixen y s' arruinan miserablement baix lo poder de las camarillas monárquicas, que aprofitantse de las nostras discordias y prevalentse dels nostres errors, dominan en absolut en ells, y l'ls dictan la lley, y l'ls emporcan ab las sevas immoralitats.

L' estat general del país, cada dia mes crítich, y la situació particular de Barcelona y poblacions vehinas, exigeix avuy mes que may que l' patriotisme noble y desinteressat, agé a tota mira de carácter personal, se imposi com a norma única al gran partit republicá.

Ab la conducta seguida fins ara—trist es tenir que confessarho—no s' va a la República, ni per medi de la legalitat, ni per medi de la Revolució; no s' va mes que a la ruina, per medi de la vergonya y del ridícul.

J. R. y R.

EMBARCÁ l' altre dia a Cadiz una expedició de artillers destinats a Cuba. La mare de dos de aquells minyons—hi tenía dos fills!—aná a despedirlos, y al ferse l' vapor a la mar caygué presa de un accident.

Tots los esforços que s' feren pera retornarla resultaren inútils.

La infelís morí en los brassos dels que tractavan d' auxiliarla.

Ab quina indiferencia s' enterará de aquesta tragedia íntima mes de un pillastre dels molts que han anat a Cuba a enriqueirse en l' exercici de tal ó qual empleo!

¿Qué li importará la mort de una pobra mare desolada, si ell disfruta, desde que de Cuba va tornar, de totas las comoditats y de tots los luxos que proporciona la riqueza, encare que sigui mal adquirida!...

* *

Estableixis a Espanya l' servey general y obligatori, y tal vegada s' evitarán molts catástrofes que se saldan avuy exclusivament ab la sanch dels pobres.

Y si no s' evitan, no s' donará lloch quan menos, a certs contrastos odiosos que venen a demostrar que hi ha dos patrias: la dels dolors y la de las ditxas; la primera adjudicada als infelissos cridats a servir-la ab la seva persona; y la segona als que ab un grapat de diners logran eximirse de aquest perillós servey.

Noticias de l' Habana vingudas pel correu-treuhén gran part de la importancia, que pel cable s' doná a la manifestació celebrada en la metròpoli cubana, en honor del general Martinez Campos.

No sols se rebaixa l' número de manifestants, sino que ademés se conta que s' ohiren veus y no pocas, de manant que cessi la política de benevolencia y que s' emplehi la major energia en las operaciones de la guerra.

Alguns manifestants sintetissavan aquestas aspiracions al crit reiterat de «¡Viva el general Polavieja.»

Polavieja es un dels generals qu' en la passada insurrecció va fer sentir mes durament lo pés del seu bras als insurrectes y als seus auxiliars.

Lo que significa aquest sintoma s' desprén d' ell mateix, sense necessitat de ponderarho.

Recorda un periódich que D. Alfonso XII digué varias vegadas a la seva esposa:

—Si arribessin moments graves y jo no visqués, entregat en absolut a Martinez Campos, segura del éxit.»

¿Del éxit?
Ja ho estém veyent.

Pels homes de govern, no hi ha res mes difícil que ferse cárrech de lo realitat de las cosas, y atemperar la seva conducta a las exigencias de la realitat.

Res mes fácil que caminar; ¿veritat? Donchs pels governants de las naciones res mes difícil que sentar los peus sobre la terra ferma.

Unas vegadas s' elevan molt y no poden baixar del globo. Altras vegadas s' enfonzan y no poden sortir del pou.

* *

¿Ahont se troban ara com ara l'ls grans prestigis de la Restauració?

—En las alturas!—diuen los que ab ells están identificados per agrañiment ó per conveniencia.

—En l' abisme!—responen los seus enemichs.

La veritat es que pel fet es enterament igual. Lo país sab, per amaga experiencia, que fá ja molt temps que no tocan de peus a terra.

Baix la presidencia de un titol de Castilla está organissantse a Madrid una societat especial que s' dedicará a la persecució dels blasfemos.

¿Quín orgull per l' Alcalde de Gracia!... Ja hi ha titulos de Castilla que l' imitan.

Pero la veritat: los governs, son la causa principal de que molta gent perdi la serenitat y etgegui una que altra mala paraula. Aixís son molts los que s' desahogan, que d' altra manera reventarían com bombas de dinamita.

Lo govern ha acordat crear un nou bisbat a Barbastro, ab la condició precisa de que l'ls vehins de aquesta ciutat aragonesa s' mantinguin al bisbe.

Se fá a Barbastro lo mateix que va ferse a la Seu de Urgell.

* *

Lo concordat va suprimir aquestas diócessis. Aixó ho sab tothom. Y no obstant, las diócessis suprimidas se restableixen apelant al recurs de nombrar bisbes honoraris de qualsevol punt que no es al mapa, als destinats a desempenyarlas, y otorgantlos ademés la qualitat de administradors apostólichs de la diócesis restablerta.

Aixó te tots los visos de una tupinada mística; y es de totas maneras un quiebro que s' dona al Concordat.

* *

Los verdaders liberals, los demócratas, los republicans no hem de sentir que aixís se procedeixi.

Ara manan ells y donan lo quiebro per la dreta. Un altre dia manarém nosaltres, é invocant aquestos mateixos precedents donarem lo quiebro per l' esquerra. Ells crean diócessis que l' Concordat no admet. Nosaltres ne suprimirem per mes que las admeti el Cocordat.

Y si algú ns censura, li contestarem:—En aquesta mena de corridas, cada hù te la seva manera de lidiar.

CARTAS DE FORA.—Montoió.—Se celebrá l' dia de Reys un bateig al qual hi assistí numerosa concurrencia de fadrins y fadrinas, y com siga que alguns joves, durant la ceremonia, conversavan ab las noyas en venu baixa, l' ensotanat deixant sa tarea mística digué:—Vosaltres noyas cap allá y l'ls joves cap aquí. Un jove feu la mitja rialla y l' home negre ab ayre provocatiu digué:—¿De qué rius? Sabs que soch molt capás de agafarte per las orellas y tirarte al carrer?—Jutjin per la mostra de las condicions de bravura que adornan al nostre reberrendo.

Morell.—Lo diumenje a las tres de la tarde se celebrá una manifestació de dol dedicada a la memoria del difunt demócrata D. Joseph Blanch Solé. Lo comité federal acompanyat de alguns centenars de correligionaris y als acorts de una música, se dirigí al cementiri a depositar una corona sobre la sepultura de nostra ayorat amich. Mes de 2000 personas, molts d' ellas vingudas dels pobles dels alrededores, presenciaren l' acte, que tingué fi en lo local del Comité ahont se celebrá una animada sessió de propaganda republicana.

Montrió.—Tenim un ensotanat que val totas las pells. Quan se comensa a descantallá contra las noyas, sembla una carretilla, tantas son las espurnas que llensa. Es ademés un pidolayre que no s' cansa may de demanar. Ha vist que enguany hi havia una regular cullita d' oli y ja diu que passarà per las prempas a recullirne. Pero m sembla que farà salat, porque l'ls culliters ja saben que lo que renneixen els costa l' seu treball, que sempre es de més mal fer que cantar lo gori-gori.

Bellvey.—Al pendre possessió l' Ajuntament republicá

de aquest poble, procurá que 'l Cementeri municipal deixés de ser administrat per l'home negre. Se li demaná la clau y 's negá á entregarla. Llavors l' arcaldé procedí á cambiar lo pany conservant la clau en son poder. Ara ha acudit al govern civil; pero no es fácil que logri res, sobre tot si no explica l' inversió dels 12 duros que cobrava per cada ninxo, sense donar comptes á ningú. En cambi l' Ajuntament ne cobra 10 y totom s' entera del estat dels fondos. Perque 's vegin los bons sentiments del consotanat, aquí tenien una frasse seva que reflecta la seva ánima: «Val més que las criaturas s' escanyin de mal de coll, que no que sigan vivas y aprenguin las malas doctrinas de sos pares.» ¿Qué tal?

LA DIMISSIO

COMEDIA EN INNUMERABLES ACTES, ESTRENADA EN LO TEATRO NACIONAL

ACTE PRIMER

DECORACIÓ qualsevol.
PERSONATGES: Un SENYOR que porta lentes, un SENYOR que porta perilla y un HOME del poble, que porta... 'ls neulers.
SENYOR (dels lentes):—Y donchs ¿cóm ho tenim aixó?
SENYOR (de la perilla, contestant desde l' altra part del escenari):— ¡Psé!... Tatlot-tatlera... Aquesta,

classe d' assumptos volen molta patxorra.
—Pero ¿qué creu vosté?
—Jo?... Ara mateix ja no tinch fé ni ab lo jipi-japa que porto. Pot ser que duri molt; pot ser que duri poch; pot ser que duri una cosa regular... Un hom casi ni sab qué dirhi...
—Es que la gent comensa á empiparse y á fer certs comentaris que distan molt de ser agradables.
—¡Ah! ¿Aixís estém? (Ab molta serietat) Tinch l' honor de participarli que sempre que vulgui pot disposar de la meva dimissió.
(L' HOME del poble fa acció de deixar anar los neulers; pero té la prudencia d' esperar-se una mica.)
SENYOR (dels lentes):—¡Y ara! ¿quí li ha parlat de dimissions, sant cristiá?... Jo no més li he dit alló, perque 's formés una idea de las corrents que avuy dominan.
—¡Pero, vosté continúa tenint en mi tota la confiansa?
—¡Jo?... (Després de molta vacilació) Si senyor; pot estar-se seguríssim.
—Donchs si es aixís, rodi la bola.
(Cau lo teló. Lo públich, qu' esperava altra cosa, 's queda ab un pam de nas.)

ACTE SEGON

Los mateixos personatjes; la mateixa decoració.
SENYOR (dels lentes):—Bueno... ¿Es á dir que com més aném menos valém?
SENYOR (de la perilla):—Fassi 'l favor de no marejarme més ab lss sévas indirectas. Crech que qui 'fa 'l qué pot no está obligat á més...
—Bé, si... (Ab cert retintín.) Quan se fa 'l que 's pot, menos mal: pero ¿vosté está ben segur de que fa 'l que pot?
—Ja veurá... (Donant una patada.) Lo millor será que pleguém. Rellévim, y que 'n vingui un altre.
—¡Deu me 'n guard!... ¿Jo rellevarlo? Ara... si vosté presentés la dimissió... y, no acceptantli jo, insistís, y tornés á insistir, y ala... y dali que dali... potser al últim...
—Menos conversació: dimiteixo.
—En aquesta forma, no li accepto. Y no sóls no li accepto, sino que li dich: «Endavant y fora, y conti ab lo meu apoyo...»
—¿Formalment?
—Ab tota la formalitat de que soch capás...
(Teló. Lo públich comensa á impacientarse.)

ACTE TERCER

La mateixa decoració é iguals personatjes: los dos SENYORS y l' HOME dels neulers.
SENYOR (de la perilla):—Abrigant la convicció de que la sort no m' es favorable, crech que ha arribat lo moment de dimitir...
SENYOR (dels lentes):—Si á vosté li sembla...
—Pero si presento la dimissió ¿me l' acceptará vosté?
—¡Si vosté la presenta!...
—Bé: digui si me l' accepta...
—Avants es necessari presentarla...
—No: primer vull sapiguer si me l' acceptará...
—¡Oh!... Vosté presentíla...
—¡Oh! Vosté respónguim...
—Jo callo.
—Donchs jo també.
(Teló. La impaciencia del públich creix per moments.)

ACTE QUART

(Idéntica decoració, idéntichs personatjes, idéntichs neulers.)
—Si presento la dimissió ¿me l' acceptará vosté?
—¡Si vosté la presenta!...
—Bé: digui si me l' accepta...
—Avants es necessari presentarla...
—Primer vull sapiguer si me l' acceptará...
—Vosté presentíla...
—Vosté respónguim...
—Jo callo.
—¡Jo també!
(Fi del acte quart. Lo públich acaba la paciencia, y xiula d' una manera estrepitosa.)

ACTE QUINT

Decoració, personatjes, neulers, tot es igual...
—Si presento la dimissió ¿me l' acceptará vosté?
—¡Si vosté la presenta!...
—Bé: vosté digui si me l' acceptaría...
—Avants es necessari que...
(Al arribar aquí, l' públich, veient que en cada acte diuen lo mateix y que la comedia amensassa ser molt llarga, s' alza verdaderament aburrít y tira 'ls banchs al escenari. Al sortir

nosaltres del teatro, l' escándol continuava. Es probable que la comedia no 's pugui acabar.)

FANTÁSTICH.

¡TIRI AL DRET!

¿Es cert aixó que 's murmura, respectable don Antón?
¿Es vritat que fa ja dias que no sossega ni dorm, ni 's passeja por la Huerta, ni fa caricias al gos, ni 's recorda de 'n Romero, ni escriu lo menor versot, ocupat en pensar sempre si disól ó nó las Corts?
¿Es possible, malaguenyo?
¿Es verosímil aixó?
¡Un home del seu cacúnem, un geni tan portentós titubejá en un problema de tan facil solució!
¿Vosté desitja disóldrelas?
¿Creu que sense aquest destorb caminaría ab més garbo y no sentiría 'l corch de aquests grupos microscópichs de la pobra oposició, que ara li demanan rabes, ara li demanan cols?
—Donchs, home, no sigui tonto, tiri al dret... ó tiri al tort; pidali 'l real decreto qu' es precis per doná 'l cop, y amunt sense més escrúpuls, venga la disolució.

¿Qué pot passar? ¿Que uns quants tipos de carácter revoltós dignin quatre tonterias sapigudas de tothom, y parlin del salus populi y fulminin llámps y trons?
¿Que 'ls republicans gallejin, y 'ls carlins fassin el bot, y 'ls silvelistas reclamin y en Sagasta parli fort?

Don Anton, riguissen, riguissen d' aquestas lamentacions; clávilis lo decret pels nassos, y tingui la convicció de que disolvent las Cámaras ens fa un verdader favor y procedeix com pertoca, á un polítich del seu nom.
Perque—crech que ja pot dirse, del modo que marca aixó, ni 'ls diputats ens fan falta, ni 'ns fan falta 'ls senadors, ni 'l que las Corts no 's reunexin ha de darnos cap mal só, ni res ens importa un pito, ni res ens quita 'l humor.

Las malaltias d' Espanya ¿tenen cura? Crech que no. Del fangar que la rodeja ¿pot surtirne? No senyor. Y donchs ¿per qué preocuparnos y veni á armar discussions sobre aquests ó aquells preceptes que hi ha en la Constitució?

Tiri al dret, simpátich Cánovas; disolgui al moment las Corts... pero luego no 's deturi; ja que fa 'l poch, fassi 'l molt.

Quan tingui las Corts disoltas, continú sense por: disolguins á tots nosaltres, disolgui fins la nació, disolgui la nostra terra, disolgui, disolgui tot.
Potsé aquest es 'l unich modo d' evitar que dins de poch lo desventurada Espanya sigui pels seus acreedores vennda en subasta pública, lo mateix que un mal trastot.

C. GUMÁ.

A 'l torném á tenir á Madrid. Hi ha arribat ab l' hongo de gairell, la capa terciada á tall de torero, y escupint pels ullals aquesta frasse:
—Vengo por el auto de prisión del marqués de Cabriñana.
Ab la pintura que faig del personatge, y per si aquesta no bastava, ab la frasse per ell pronunciada, crech que n' haurán tingut més que de sobras per coneixe'l.

Y no hi haurá ningú que agafi á aquest xulo per la solapa, y li digui:—Has fet tart, minyó! Avants sortía 'l sol per Antequera; pero avuy s' hi pon.

Lo nunci del papa ha rebut ab molta complacencia als representants del partit carlista.
¿Tan aviat comensém á pendre vistas?
No s' olvidi 'l Vaticano de aquell refrán popular: «No por mucho madrugar amanece mas temprano.»

Llegeixo:
«Ha quedado colocada en el salón principal del Ayuntamiento de Tortosa, la lápida dedicada al Sr. Bosch y Fusteguerras.»
¿Lápidas á aquesta hora?
Y que pot ser la tal lápida dedicada á n' en Bosch y Fusteguerras: honorífica ó funeraria?

En un dels últims ápats de convit donat per D. Emilio s' hi van servir la friolera de 42 postres. ¡Llleminerot!
Ja es lo únich que pot menjar desde que no es dels nostres. Se li han passat els principis y ha de viure sols de postres.

Desde que 'l bisbe Cassanyas es cardenal, ha girat l' esquena als carcundas que avants plens d' entusiasme l' aclamavan, creyentlo digne hereu y successor del famos bisbe Caixa!
Lo cardenal de la Seu, refila avuy del tenor següent: «Las frasses del Papa als pelegrins espanyols s' han de pendre com á base pera adherirse ab lealtat interna y ab obediencia externa á la piadosa y virtuosa senyora que regeix los destínos de la nació, mostrant sas grans qualitats y dons de govern, en los quals l' hereterá son august fill, lo rey d' Espanya D. Alfonso.»
Y pensar que sigueren tants y tants los carlins que contribuïren á la suscripció oberta al objecte de oferir un obsequi al nou purpurat!...

Per cert qu' encare no s' ha decidit en quin objecte podran invertir-se 'ls fondos de la suscripció.
¿Li regalarán un báculo, un anell, un pectoral, un capelo?...
Es de creure que res de aixó necessita, perque mal aniria si ja no ho tingués.
En vista de lo qual, crech que lo mes oportú sería— y no dupto que 'ls carlins s' adheriran á la meva idea— obsequiar á un cardenal que canta tant bé, regalantli una gabia de plata ab menjadora d' or.
¿Se aprueba?
Queda aprobado.

A l' estació de Casetas va ocorre fa poch dias un xoch espantós de tres trens de la Companyia del Nort, ocasionant tres morts y un gran número de ferits. Y tot perque un tren de mercancias que portava una gran velocitat no pogué detenirse en la via circunscrita per las agullas. Y no pogué detenirs'hi, perque careixia de frenos!
Un dels primers cap-padres de l' empresa es lo may prou ponderat Sr. Marqués de las Cinquillas. ¡Honor, donchs, al seráfich beato Claudi 'l Trasatlántich!...

Ara mateix acaban de concedirli la gran creu del mérit naval, per haver transportat, *mediantibus illis* las tropas á Cuba, servey que per lo vist se li ha de pagar de dos maneres: ab fortas sumas de diner y ab grans honors.
No sería inoportú crear además en honor seu la Real Ordre del mérit ferrocarrilayre, y adjudicarli una gran creu per cada desgracia de las moltíssimas que ocorren en las sevas líneas.
Aquesta creu podria tenir forma de funeraria y ser endossable á la sepultura de las víctimas.
Además podria portar lo següent lema:
«Si buena vida os quité buena cruz os otorgué.»

Las noticias de Cuba escassejan. La censura previa no permet casi may que 'ls particulars las trasmetin, y 's dona 'l cas de que las de carácter oficial que reb lo govern, aquest se las guardi un y hasta dos dias, avants de comunicarlas al públich.
Una pregunta:
¿Qué faría 'l públich, si un empresari de teatros després de haver cobrat l' entrada als espectadors, fes representar la comedia dintre de las taulas, negantse á tirar lo teló?
¿No es veritat que 'ls asientos del teatro volarian al escenari? ¿No es veritat que s' armaría un escándol de cent mil dimonis?

Donchs, á pesar de aixó, no passa res que s' hi sembli en lo nostre país.
Las Corts están tancadas: la premsa 's troba en la impossibilitat de dir lo que sent, baix las mes severas

amenassas; y 'ls que pagan tots los gastos se veuen privats de presenciar la comedia, 'l drama ó la tragedia de Cuba.

La funció s' efectúa darrera del teló de boca.

Y 'l públich está tan quiet
ó comprimeix tan bé l' ira,
que no vola una cadira
ni se sent un sol xiulet.

Del *Heraldo* de Madrit, que té bonas relacions a Cuba:

«Cap corresponsal, incluhint los nostres, ni 'l mateix govern han dit que Máximo Gomez porta telégrafo de campanya y una música militar: que dona rétreas en alguns pobles, y passa tranquilament revistas, havent arribat á reunir en alguna d' ellas, vuit mil homes.»

¡Y nosaltres que 'ls creyam acorralats per las nostras columnas, fugint sempre 'l cos, al galop dels seus caballs!...

Ja veurán, com al últim resultarà qu' en lloch de fugir s' entretenen ballant el tango, á la llum dels incendis dels ingenis y canyaverals!...

A L' INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Do-ro-te-n.
 - 2.ª ANAGRAMA.—Coixa—Coixa.
 - 3.ª ESCORXA-CERVELLS.—Mississipi.
 - 4.ª ROMBO.
- T
M A R
M A R I A
T A R T A N A
R I A L L A
A N A
A
- 5.ª GEROGRAFICH.—A Persia hi ha una persa per sis persas.
- Han endevinat las 5 solucions Ramón Porta y Porter, Una Viudeta, Paliatú y M. R. P; n' han endevinadas 4 Megateri y Jalikok; 3 F. N. Noy de Lleyda, Manelet, J. Vidal y X. de Abando; 2 Un banyista y 1 no més Perico Navarro, R. Crespo, y Un Pelotari.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans D. S. Vilafranca, Joseph Guinovart, Gonnella poé-
tich, Sursum-corda, Antonet del Vendrell, J. Huguet, Vilafran-
qui, Petit Burlat, He dit, H. Vila y M., Un Ex-Federal, Mira-
nius, P. Enjoyada y Gall-d' indi.—Lo que 'ns encian aquesta sen-
mana no fá per casa.

Ciudadans F. N., Noy de Lleyda, Lope de Pega, Llus, Pepa
Riba M., Manel Serrano, J. Villa y Xivillé, Gustau P. V., F. Ri-
bas, S. Roch, Un Xinxonet, A. Sabaté del Vendrell, Aguilera,
Espinol, y Martri dels rams.—Insertem alguna cosa de lo que
'ns encian.

Ciudadá J. V. (Capsanes): Enterats ab gust y mil gracias.—Un
Roma: sentim no poderlo complaire: le ters de silabas está
bé.—J. C. (Perelló): Ja varem parlarne la senmana passada.—
Sanch de Cargol: La poesia está plena de ripis.—J. Almalivi:
Y en la de vosté hi ha falta de facilitat.—P. Batlle Payet: Ob-
servi que volent fer coix al poeta á qui 's refereix, coix ha fet
al penúltim vers del seu sonet.—S. P. de Vilafranca: La poe-
sia esta ben versificada; pero l' assumpto tal com está tractat
ni es tetric, ni es humoristic.—L. Verdú: Lo croquis que 'ns
envia 's presta poch a ser dibuixat.—F. Tiana: Si no sigües
tan incorrecta y ripiosa podria insertarse.—Sucre-candi: La
poesia va bé, encare qu' es molt naturalista.—Ll. Milla: Re-
buda la de vosté y queda aceptada.—Bamonet R.: Idem idem.
—Timbaler del tanadés: Es una mica extravagant y no 'ns fa
pessa.—T. T. T.: No va prou bé.

ANTONI LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj. 20.

A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona

LA JUGADA

—Pero ¿qué esperas? Arrastra d' espasa y surti lo que surti.

—Es que mirava si ab els oros acabava mes aviat la partida.